

**Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

Шевчук К.Д.

**Технологія розвитку критичного
мислення молодших школярів:
*МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ***

Чернівці - 2024 рік

УДК 373.3.015.3:159.955(072)
Т384

*Друкується за ухвалою Вченої ради
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія
Федьковича
(протокол № 1 від ??? 2024 р.)*

Рецензенти:

Піц І.І. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Матоніна Р.Д. – вчитель-методист Чернівецького ліцею №19, тренерка освітньої платформи «Критичне мислення»

Шевчук К.Д. (2024) Технологія розвитку критичного мислення молодших школярів: методичні рекомендації. Чернівці: Чернівецький національний університет, 44 с.

Методичні рекомендації орієнтовані на вивчення студентами спеціальності 013 Початкова освіта особливостей розвитку критичного мислення учнів початкової школи. Матеріали покликані допомогти майбутнім учителям сформувати в учнів здатність аналізувати інформацію, робити виважені висновки та приймати обґрунтовані рішення. Звертається увага на специфіку реалізації технології критичного мислення в освітньому процесі початкової школи. Подано систему практичних робіт, індивідуально-дослідних завдань, що дають можливість студентам практично зорієнтувати отримані знання.

Методичні рекомендації є цінним ресурсом для підготовки майбутніх учителів, які прагнуть зробити свої уроки цікавими, продуктивними та орієнтованими на розвиток ключових компетентностей молодших школярів.

Т384

© Чернівецький національний університет, 2024

© Кристина Шевчук, 2024

Анотація дисципліни

Розвиток критичного мислення у молодших школярів є одним з ключових завдань сучасної системи освіти. Критичне мислення передбачає здатність аналізувати інформацію, оцінювати аргументи, робити логічні висновки та приймати обґрунтовані рішення. Ці навички є важливими не лише для успішного навчання, але й для подальшого особистісного та професійного розвитку учнів.

Сучасний світ постійно змінюється, інформаційні потоки стають все більш інтенсивними, що ставить нові вимоги перед освітніми інституціями. В умовах інформаційного суспільства критичне мислення стає необхідним інструментом для орієнтації у великій кількості даних, вміння розрізнати правдиву інформацію від неправдивої, та приймати зважені рішення.

Особливо важливо починати розвиток критичного мислення на ранніх етапах навчання, коли дитина тільки починає формувати своє бачення світу і набувати основних навчальних навичок. В початкових класах діти активно засвоюють нову інформацію, тому саме в цей період закладаються основи їхнього подальшого інтелектуального розвитку.

Зміст дисципліни «Технологія критичного мислення молодших школярів» покликаний допомогти студентам педагогічних спеціальностей зрозуміти значення критичного мислення, оволодіти методами його розвитку у молодших школярів та ефективно впроваджувати їх в освітній процес. Вони містять теоретичні основи,

практичні завдання та приклади, які сприятимуть формуванню у дітей навичок критичного мислення.

В структурі змістових модулів ми розглянемо основні теоретичні положення про технологію критичного мислення та її значення в умовах реалізації концепції Нової української школи. Особливо цінним буде вправлення у завданнях та вправах, які можуть бути використані на уроках різних предметів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є зміст та методичний інструментарій технології критичного мислення.

В структурі професійної підготовки майбутніх фахівців дана дисципліна вирішує розв'язання наступних **завдань**:

1. Формування теоретичних знань

- Ознайомлення студентів з основними поняттями, принципами та методами технології розвитку критичного мислення.
- Вивчення теоретичних підходів до розвитку критичного мислення у молодших школярів.
- Аналіз ролі та значення критичного мислення в освітньому процесі початкової школи.

2. Розвиток практичних навичок

- Оволодіння методами та прийомами технології розвитку критичного мислення у дітей.
- Відпрацювання навичок проведення уроків з використанням методів розвитку критичного мислення.
- Розробка та впровадження завдань та вправ, що сприяють формуванню критичного мислення у молодших школярів.

3. Інтеграція знань і вмінь

- Застосування теоретичних знань у практичній діяльності.
- Використання міждисциплінарних підходів для розвитку критичного мислення молодших школярів.

- Формування умінь аналізувати та оцінювати навчальні матеріали з точки зору їхнього потенціалу для розвитку критичного мислення дітей молодшого шкільного віку.

4. Особистісний розвиток студентів

- Розвиток у студентів власного критичного мислення.
- Формування вміння самостійно оцінювати та рефлексувати власну педагогічну діяльність.
- Підвищення професійної компетентності та готовності до впровадження інноваційних методик в освітній процес.

5. Підготовка до професійної діяльності

- Збагачення арсеналу методів та прийомів, необхідних для ефективного розвитку критичного мислення у молодших школярів.
- Формування готовності до адаптації навчальних програм та підходів з урахуванням індивідуальних особливостей учнів.
- Підготовка до проведення педагогічної практики з акцентом на розвиток критичного мислення молодших школярів.

Завдання спрямовані на те, щоб забезпечити майбутніх фахівців необхідними знаннями, навичками та компетенціями для успішної реалізації завдань сучасної початкової освіти.

Мета викладання навчальної дисципліни "Технологія розвитку критичного мислення молодших школярів"

в оволодінні системним мисленням та функціональною моделлю критичного мислення, яка базується на цінностях, усвідомленості, самостійності, рефлексивності, цілеспрямованості, контрольованості, самоорганізованості когнітивних дій, а також у підготовці студентів до використання методичного інструментарію технології критичного мислення у практичній діяльності в початковій школі.

Цілі вивчення дисципліни:

1. Розкрити сутність критичного мислення як логічної саморефлексії.
2. Висвітлити закономірності розвитку логічних знань та їх обумовленість суспільними процесами.
3. Показати роль логічної культури у функціонуванні та розвитку інших наук.
4. Формувати у студентів систему метакогнітивних умінь працювати з інформацією та бути джерелом її створення, а також взаємодіяти з носіями інформації.
5. Сприяти формуванню у студентів досвіду системного мислення.
6. Ознайомити студентів з технологіями критичного мислення.
7. Застосовувати набуті теоретичні знання у конкретних видах практичної діяльності.

Результати навчання

Компетентності з освітньо-професійної програми - Початкова освіта

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

СК-3. Здатність застосовувати інноваційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси в організації освітнього та наукового процесів у сфері початкової освіти.

СК 4. Здатність створювати та застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей, визначених у Державному стандарті початкової освіти, в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

СК-7. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, проводити дослідження та /або інноваційну діяльність з метою розвитку нових знань та процедур у сфері початкової освіти.

СК – 9. Здатність управляти власними емоційними станами, усвідомлювати особисті та інших почуття і відчуття задля забезпечення підтримки особистісного розвитку молодшого школяра в освітньому процесі на засадах довіри. Розвивати критичне мислення.

Програмні результати навчання

«ПР-03. Створювати інноваційне інформаційно-освітнє середовище початкової школи, адаптувати його до різних умов реалізації освітнього процесу.

ПР-04. Організовувати та управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців у стандартних, нестандартних та невизначених умовах.

ПР-09. Розуміти себе, свої цінності та потреби, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	індивідуальна робота	самостійна робота	
Денна	5-й	10	3	90	9	9		3	69	залік
Заочна	5-й	10	3	90	8				83	залік

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Основи технології критичного мислення

Тема 1. Технологія розвитку критичного мислення. Сутність та зміст.

У лекції розглядається тема, яка є фундаментальною для розуміння сучасних освітніх методик і підходів у навчанні молодших школярів. Лекція охоплює такі основні аспекти:

1. Сутність критичного мислення:

- Визначення критичного мислення та його ключові характеристики.
- Роль критичного мислення в освітньому процесі та його значення для розвитку учнів.
- Основні компоненти критичного мислення, включаючи логічність, обґрунтованість, аналіз і синтез інформації, а також здатність до саморефлексії та оцінки.

2. Зміст технології розвитку критичного мислення:

- Теоретичні основи та концептуальні підходи до розвитку критичного мислення.
- Моделі та методи, які використовуються для формування критичного мислення у початковій школі.
- Інструменти та прийоми, які сприяють розвитку когнітивних умінь у молодших школярів, зокрема метакогнітивних навичок, уміння працювати з інформацією, критично її оцінювати та застосовувати.

3. Практичні аспекти впровадження технології:

- Конкретні методики та стратегії, які можуть бути використані вчителями для розвитку критичного мислення в учнів початкових класів.

- Приклади практичних завдань та вправ, які допомагають учням розвивати критичне мислення.
- Обговорення реальних кейсів і ситуацій, що демонструють ефективність використання технології критичного мислення у класі.

4. *Важливість та переваги технології критичного мислення:*

- Як критичне мислення сприяє формуванню активної, самостійної та творчої особистості.
- Вплив критичного мислення на навчальні досягнення та особистісний розвиток молодших школярів.
- Довготривалі переваги володіння критичним мисленням у подальшій освіті та житті.

Лекція закладає теоретичний фундамент і забезпечує студентів знаннями про сутність і зміст технології розвитку критичного мислення, а також озброює їх практичними інструментами для успішного застосування цих знань у навчальному процесі.

Тема2. Мислинневі процеси як основа технології КМ. Види мислення. Піраміда Блума.

Лекція присвячена дослідженню мислинневих процесів, що лежать в основі технології критичного мислення (КМ). Вона охоплює ключові аспекти, які допомагають зрозуміти різні види мислення та їх роль у навчанні, а також знайомить із Пірамідою Блума, що є важливим інструментом для розвитку критичного мислення.

1. *Мислинневі процеси як основа технології КМ:*

- Визначення та характеристика мислинневих процесів.
- Роль мислинневих процесів у формуванні критичного мислення.

- Як мислинневі процеси впливають на здатність учнів аналізувати, синтезувати та оцінювати інформацію.
2. *Види мислення:*
- Огляд різних видів мислення: критичне, творче, логічне, рефлексивне, аналітичне та інші.
 - Взаємозв'язок між різними видами мислення та їх значення в освітньому процесі.
 - Практичні приклади використання різних видів мислення у навчальних завданнях і вправах.
3. *Піраміда Блума:*
- Ознайомлення з таксономією навчальних цілей Бенджаміна Блума.
 - Структура Піраміди Блума: рівні когнітивної домени, від простого запам'ятовування до складного критичного мислення.
 - Як Піраміда Блума допомагає вчителям планувати уроки і розробляти навчальні завдання, які сприяють розвитку критичного мислення.
4. *Застосування Піраміди Блума у практиці:*
- Розробка навчальних цілей і завдань відповідно до різних рівнів Піраміди Блума.
 - Приклади завдань і вправ для кожного рівня когнітивної домени.
 - Оцінювання учнівських робіт з використанням Піраміди Блума як інструменту для розвитку критичного мислення.
5. *Важливість інтеграції мислинневих процесів і Піраміди Блума у навчання:*
- Як інтеграція цих елементів сприяє більш глибокому і усвідомленому навчанню.
 - Вплив на розвиток учнівських навичок критичного мислення, аналітичних здібностей та здатності до самостійного навчання.

- Довготривалі переваги для учнів у подальшому навчанні та житті.

Лекція спрямована на глибоке розуміння мислинневих процесів і їх ролі в технології розвитку критичного мислення, а також на ознайомлення з Пірамідою Блума як важливим інструментом для структуризації навчальних цілей і завдань. Студенти отримають як теоретичні знання, так і практичні інструменти для ефективного впровадження цих концепцій в освітній процес початкової школи.

Змістовий модуль 2. Методичний інструментарій технології критичного мислення

Тема 3. Структура та зміст уроку за технології КМ.

Лекція зосереджена на розгляді структури та змісту уроку, побудованого за технологією критичного мислення (КМ). Вона покликана ознайомити студентів із методичними засадами планування та проведення уроків, які сприяють розвитку критичного мислення у молодших школярів.

1. Основи технології розвитку критичного мислення в освітньому процесі:

- Визначення та ключові принципи технології розвитку критичного мислення.
- Роль КМ у сучасній освіті та її значення для розвитку учнів.
- Основні підходи до впровадження КМ в навчальний процес.

2. Структура уроку за технологією КМ:

- Типова структура уроку, що базується на технології критичного мислення.
- Етапи уроку: мотивація, актуалізація знань, подання нового матеріалу, закріплення знань, рефлексія (виклик, евокація, рефлексія).

- Визначення мети та завдань уроку з акцентом на розвиток критичного мислення.
3. *Зміст уроку за технологією КМ:*
- Вибір і подача навчального матеріалу з урахуванням принципів КМ.
 - Використання інтерактивних методів навчання: дискусії, дебати, рольові ігри, аналіз кейсів.
 - Стимулювання учнів до формулювання власних запитань, проведення досліджень, висловлення та обґрунтування думок.
4. *Методи і прийоми, що сприяють розвитку критичного мислення:*
- Методи проблемного навчання, проектної діяльності, використання метакогнітивних стратегій.
 - Прийоми активізації критичного мислення: кластери, інтелект-карти, SWOT-аналіз, «тонкі» і «товсті» запитання.
 - Використання візуальних і мультимедійних матеріалів для підтримки процесу критичного мислення.
5. *Оцінювання та рефлексія на уроці:*
- Формувальне оцінювання: як оцінити розвиток критичного мислення учнів.
 - Рефлексія як невід'ємна частина уроку: методи рефлексії, її значення для розуміння і закріплення матеріалу.
 - Зворотний зв'язок як інструмент для вдосконалення навчального процесу.
6. *Приклади уроків, побудованих за технологією КМ:*
- Практичні приклади планів-конспектів уроків із різних предметів.
 - Аналіз успішних практик впровадження КМ у початковій школі.
 - Обговорення викликів та способів їх подолання при реалізації уроків за технологією КМ.

Лекція надає студентам необхідні знання та інструменти для планування і проведення уроків, які сприяють розвитку критичного мислення у молодших школярів. Завдяки ознайомленню з ефективними методами та прийомами, студенти зможуть створювати навчальні ситуації, що стимулюють мисленнєву активність, сприяють глибокому розумінню матеріалу та формують навички критичного аналізу.

Тема 4. Майстерність ставити запитання.

Лекція присвячена розвитку майстерності ставити запитання як важливої складової критичного мислення та ефективного навчального процесу. Вона має на меті надати студентам методичні інструменти та практичні рекомендації для формулювання запитань, які сприяють глибокому розумінню матеріалу, активізації мисленнєвої діяльності та розвитку критичного мислення у молодших школярів.

1. Значення запитань в освітньому процесі:

- Роль запитань у стимулюванні мислення та активізації навчальної діяльності.
- Запитання як інструмент для перевірки розуміння та закріплення знань.
- Види запитань і їх функції у педагогічному контексті.

2. Типи запитань і їх характеристика:

- Закриті та відкриті запитання: відмінності та методи використання.
- Прямі та непрямі запитання: як формулювати та коли застосовувати.
- «Тонкі» і «товсті» запитання: розуміння рівнів складності та їх застосування у навчанні.

3. Техніки постановки ефективних запитань:

- Методика формулювання запитань для розвитку критичного мислення.
 - Використання таксономії Блума для побудови запитань різного рівня складності.
 - Структурування запитань за допомогою методу «п'яти чому» та інших технік.
4. *Розвиток навичок формулювання запитань у молодших школярів:*
- Методи навчання дітей формулюванню власних запитань.
 - Використання ігрових і творчих завдань для стимулювання інтересу до запитань.
 - Практичні вправи та завдання для розвитку вміння ставити запитання.
5. *Запитання у контексті критичного мислення:*
- Як запитання допомагають у процесі аналізу, синтезу та оцінки інформації.
 - Створення умов для самостійного пошуку відповідей учнями.
 - Використання запитань для розвитку рефлексивних умінь та метакогніції.
6. *Психолого-педагогічні аспекти постановки запитань:*
- Врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів при формулюванні запитань.
 - Стимулювання позитивного емоційного ставлення до запитань і відповідей.
 - Зворотний зв'язок: як реагувати на відповіді учнів та стимулювати подальше обговорення.
7. *Практичні приклади та вправи:*
- Аналіз конкретних прикладів ефективних запитань у різних навчальних ситуаціях.
 - Вправи на формулювання запитань до різних видів навчального матеріалу.

- Групові завдання з розробки системи запитань для певної теми або уроку.

Лекція допоможе студентам оволодіти майстерністю ставити запитання, що є ключовою компетентністю для ефективного викладання. Вони зможуть використовувати запитання як інструмент для стимулювання критичного мислення, підтримання активності на уроці та глибокого розуміння навчального матеріалу.

Тема 5. Методи опрацювання текстової інформації.

Лекція охоплює методи опрацювання текстової інформації, важливі для розвитку критичного мислення у молодших школярів. Вона спрямована на ознайомлення студентів з ефективними техніками роботи з текстом, які сприяють глибокому розумінню, аналізу та запам'ятовуванню інформації.

1. Значення опрацювання текстової інформації:

- Вплив роботи з текстом на розвиток критичного мислення.
- Основні завдання опрацювання текстової інформації в початковій школі.
- Роль текстів у формуванні навичок читання, мислення та навчальної самостійності.

2. Основні методи роботи з текстом:

- Методика читання з передбаченням: як формувати в учнів очікування перед прочитанням тексту.
- Читання з запитаннями: постановка питань до тексту для активізації мисленнєвої діяльності.
- Читання з виділенням ключових ідей: вміння знаходити головну думку та важливі деталі.

3. Техніки активного читання:

- Стратегії позначок на полях: використання символів і скорочень для позначення важливої інформації.

- Різні підходи до анотування: створення стислих записів для фіксації основних ідей.
 - Використання графічних органайзерів: схем, діаграм, карт пам'яті для візуалізації структури тексту.
4. *Аналіз і синтез текстової інформації:*
- Методики порівняння та протиставлення: розвиток вмінь аналізувати різні точки зору.
 - Складання резюме та конспектів: техніки стислого викладу змісту тексту.
 - Висновки та узагальнення: як робити обґрунтовані висновки на основі прочитаного.
5. *Критичний аналіз текстів:*
- Виявлення логічних помилок і упереджень у тексті.
 - Оцінка достовірності джерел та фактів.
 - Аналіз аргументації: розпізнавання сильних і слабких сторін у доведеннях автора.
6. *Техніки запам'ятовування інформації:*
- Використання асоціативних методів: створення зв'язків між новою та вже відомою інформацією.
 - Мнемотехніки: застосування рим, акронімів, образів для запам'ятовування.
 - Практики повторення: ефективні методи закріплення прочитаного матеріалу.
7. *Інтерактивні методи опрацювання тексту:*
- Робота в парах і групах: обговорення тексту для колективного аналізу та синтезу інформації.
 - Дискусії та дебати: розвиток вмінь аргументовано висловлювати власну думку щодо прочитаного.
 - Проектна діяльність: створення проектів на основі аналізу текстової інформації.
8. *Практичні вправи та завдання:*

- Приклади завдань для розвитку вмінь аналізу та синтезу текстової інформації.
- Практичні вправи з різних технік активного читання.
- Робота з текстами різної тематики та складності для формування навичок критичного мислення.

Лекція допоможе студентам оволодіти методами ефективного опрацювання текстової інформації, що є невід'ємною частиною навчальної діяльності. Застосування отриманих знань у практиці сприятиме розвитку критичного мислення, підвищенню успішності та самостійності молодших школярів.

Тема 6. Графічні організатори технології КМ.

Лекція присвячена графічним організаторам, які є важливим інструментом технології критичного мислення (КМ). Вона надає студентам знання про різноманітні види графічних організаторів, їх значення та методи використання для розвитку критичного мислення у молодших школярів.

1. Вступ до графічних організаторів:

- Визначення та загальна характеристика графічних організаторів.
- Роль графічних організаторів у процесі навчання та розвитку критичного мислення.
- Переваги використання графічних організаторів для візуалізації інформації та структуризації мислення.

2. Основні види графічних організаторів:

- Діаграми Венна: використання для порівняння та контрастування понять, об'єктів чи явищ.
- Кластери: створення асоціативних карт для візуалізації ідей та понять.

- Схеми-павуки: використання для організації інформації навколо центральної теми чи ідеї.
 - Хронологічні стрічки: візуалізація подій у часі для кращого розуміння історичних чи літературних процесів.
 - Дерева рішень: допомога у прийнятті рішень через аналіз можливих варіантів і наслідків.
3. *Методика використання графічних організаторів:*
- Стратегії впровадження графічних організаторів на різних етапах уроку.
 - Приклади практичного застосування графічних організаторів для опрацювання навчального матеріалу.
 - Інтеграція графічних організаторів у навчальні плани та проекти.
4. *Графічні організатори у розвитку критичного мислення:*
- Як графічні організатори сприяють розвитку аналітичних та синтетичних здібностей учнів.
 - Вплив графічних організаторів на вміння учнів структурувати та систематизувати інформацію.
 - Розвиток навичок візуального мислення та творчого підходу до вирішення проблем.
5. *Практичні вправи з графічними організаторами:*
- Завдання для створення різних видів графічних організаторів на прикладах конкретних тем.
 - Використання графічних організаторів для планування та написання творчих робіт.
 - Практичні вправи з аналізу та інтерпретації інформації за допомогою графічних організаторів.
6. *Адаптація графічних організаторів до потреб учнів:*
- Індивідуальний підхід до використання графічних організаторів з урахуванням вікових та пізнавальних особливостей учнів.

- Модифікація графічних організаторів для різних предметів та тем.
 - Створення власних графічних організаторів відповідно до навчальних потреб та завдань.
7. *Оцінювання ефективності використання графічних організаторів:*
- Критерії оцінки успішності застосування графічних організаторів в освітньому процесі початкової школи.
 - Аналіз результатів використання графічних організаторів для розвитку критичного мислення у молодших школярів.
 - Зворотний зв'язок та рефлексія щодо впровадження графічних організаторів у навчання.

Лекція надасть студентам комплексне розуміння графічних організаторів, їх значення у навчанні та методи ефективного використання для розвитку критичного мислення у молодших школярів. Завдяки отриманим знанням студенти зможуть впроваджувати ці інструменти у свою майбутню педагогічну діяльність, сприяючи більш ефективному та цікавому навчанню.

Тема 7. Критичне мислення та інфомедійна грамотність.

Лекція "Критичне мислення та інформаційна грамотність" присвячена вивченню важливості критичного мислення у відношенні до обробки інформації в сучасному інформаційному середовищі. Вона розглядає роль критичного мислення у процесі розуміння, оцінювання та аналізу інформації з урахуванням сучасних технологій та інтернету.

1. Важливість інформаційної грамотності:

- Поняття інформаційної грамотності та її значення у сучасному світі.

- Роль інформаційної грамотності у формуванні критичного мислення.
2. *Критичне мислення в інформаційному середовищі:*
 - Розуміння поняття критичного мислення та його зв'язок із здатністю аналізувати інформацію.
 - Види критичного мислення: аналітичне, оцінювальне, творче тощо.
 - Розвиток критичного мислення через роботу з різними типами інформації.
 3. *Структура інформаційної грамотності:*
 - Компоненти інформаційної грамотності: розуміння, оцінка, використання, творення.
 - Вміння критично оцінювати джерела інформації у мережі Інтернет.
 4. *Стратегії розвитку критичного мислення та інформаційної грамотності:*
 - Використання критичних питань для аналізу інформації.
 - Техніки перевірки достовірності джерел інформації в Інтернеті.
 - Розвиток умінь робити обґрунтовані висновки на основі доступної інформації.
 5. *Використання інформаційних технологій для розвитку критичного мислення:*
 - Роль використання інтернет-ресурсів та онлайн-інструментів у формуванні критичного мислення.
 - Використання соціальних мереж та медіаплатформ для обміну ідеями та дискусій.
 - *Практичні аспекти роботи з інформаційною грамотністю та критичним мисленням:*
 - Впровадження практичних завдань та вправ для розвитку критичного мислення учнів.

Лекція спрямована на формування у студентів умінь критично мислити та аналізувати інформацію в інформаційному середовищі, що допоможе їм стати більш обізнаними та компетентними користувачами інформації у майбутньому.

ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття з курсу спрямовані на глибоке розуміння теоретичних концепцій, а також на їх практичне використання шляхом розв'язання різноманітних завдань. Мета цих занять полягає в розвитку у студентів навичок логічного та критичного мислення, уміння правильно аргументувати свої думки, уникаючи помилкових висновків. Важливими аспектами практичних занять є оволодіння техніками критичного мислення та їх застосування в конкретних ситуаціях.

Зміст і формат практичних занять з курсу "Технологія розвитку критичного мислення молодших школярів" охоплює різноманітні методи навчання, що включають традиційні та специфічні підходи. Ці заняття спрямовані на аналіз періодичної преси, підготовку та захист дайджестів та есе, проведення майстер-класів, демонстраційних майданчиків, перегляд відеоуроків, спостереження за уроками вчителів-практиків та перегляд степ-уроків. Ці заходи сприяють не лише засвоєнню теоретичного матеріалу, але й розвитку практичних навичок учасників, що допоможе їм ефективно впроваджувати набуті знання в роботу з молодшими школярами.

Змістовий модуль 1. Основи технології критичного мислення

Тема 1. Технологія розвитку критичного мислення.

Сутність та зміст

План

1. Сутність технології критичного мислення, мета, значення, завдання.
2. Аналіз шкіл розвитку критичного мислення, що існують в Україні. Спільні і відмінні аспекти.

Зміст практичних завдань

- Проведіть дослідження щодо сутності технології критичного мислення. Сформулюйте власне розуміння поняття «критичне мислення» та обґрунтуйте його.
- Складіть список можливих значень використання технології розвитку критичного мислення.
- Обґрунтуйте важливість розвитку критичного мислення для сучасного освітнього процесу.
- Опишіть дві школи критичного мислення, що існують в Україні. Порівняйте їхні спільні та відмінні аспекти у плані методології та підходів.
- Створіть таблицю, в якій будуть представлені основні аспекти критичного мислення та їх відображення у різних школах. Зробіть висновки щодо переваг та недоліків кожної з шкіл.
- Проведіть дебати на тему «Ефективність різних шкіл критичного мислення в сучасній освіті». Розбийтеся на дві команди: «За» і «Проти», та аргументуйте свою позицію.

Завдання спрямовані на ретельне ознайомлення з поняттям та значенням технології критичного мислення, а також на аналіз та порівняння різних шкіл цього напрямку.

Практичне заняття спрямоване на активну участь учасників та сприяє поглибленню їх розуміння сутності та методів розвитку критичного мислення.

Тема 2. Мислинневі процеси як основа технології КМ. Види мислення. Піраміда Блума.

План

1. Мислинневі процеси, що становлять основу технології критичного мислення.
2. Види мислення: аналітичне, творче, критичне, продуктивне. Спільні і відмінні аспекти.

3. Зв'язок піраміди Блума з технологією розвитку критичного мислення.

Зміст практичних завдань

- Розгляньте різні мислинневі процеси, що лежать в основі технології критичного мислення (аналіз, синтез, оцінювання тощо). Порівняйте їхні характеристики та визначте, які саме процеси найбільше сприяють розвитку критичного мислення.
- Дослідіть різні види мислення студентів групи: аналітичне, творче, критичне, продуктивне (на основі діагностичного матеріалу).
- Складіть список спільних та відмінних аспектів кожного виду мислення.
- Проведіть порівняльний аналіз різних видів мислення, звертаючи увагу на їхні переваги та обмеження.
- Визначте, який вид мислення є найбільш важливим для розвитку критичного мислення на різних вікових етапах.
- Ознайомтесь з пірамідою Блума та її різними рівнями когнітивних навичок.
- Розгляньте, як піраміда Блума може бути використана для розвитку критичного мислення учнів початкової школи.
- Використовуючи піраміду Блума та знання про різні види мислення, спроектуйте урок з розвитку критичного мислення для молодших школярів.
- Врахуйте різні завдання та методи, які можуть сприяти розвитку критичного мислення на різних рівнях складності.
- Розділіться на групи та проведіть дискусію щодо того, які види мислення є найважливішими для сучасної освіти та чому.
- Обґрунтуйте свою точку зору з використанням конкретних прикладів та аргументів.

Заняття спрямоване на вивчення та розуміння основних мисленевих процесів, які є основою для розвитку критичного мислення. Студенти отримують можливість ознайомитися з

різними видами мислення і їх впливом на процес розвитку критичного мислення. Вони також дізнаються про піраміду Блума і її роль у підвищенні когнітивних навичок учнів. Заняття сприятиме розвитку навичок аналізу, оцінювання та застосування отриманої інформації, що є ключовими компетенціями для майбутніх педагогів у роботі з учнями.

Змістовий модуль 2. Методичний інструментарій технології критичного мислення

Тема 3. Структура та зміст уроку за технології КМ

План

1. Фази уроку за технологією критичного мислення.
 - 1.1 Вступна частина уроку за технології КМ.
 - 1.2 Евокація уроку за технологією КМ.
 - 1.3 Рефлексія, її значення та зміст.
2. Методи реалізації завдань уроку за технологією КМ

Зміст практичних завдань

1. Дослідити типову структуру уроку за технологією критичного мислення, визначити етапи уроку та їх призначення.
2. Розробити план уроку за технологією критичного мислення для конкретного навчального матеріалу з певного предмету в початковій школі.
3. Підготувати методичні матеріали для проведення різних етапів уроку за технологією критичного мислення, такі як план уроку, роздатковий матеріал, завдання для учнів тощо.
4. Розробити сценарій конкретного уроку за технологією критичного мислення, враховуючи всі його етапи та методи роботи з учнями.
5. Проаналізувати приклади уроків за технологією критичного мислення, які вони знайшли в літературі або в Інтернеті, і визначити їх сильні та слабкі сторони.

Завдання спрямовані на ознайомлення студентів зі структурою та методами реалізації уроків за технологією критичного мислення, що допоможе їм засвоїти ці принципи та застосовувати їх у практичній роботі.

Практичне заняття спрямоване на навчання студентів структурі та методам проведення уроків за технологією критичного мислення в початковій школі. Ці завдання допоможуть студентам оволодіти навичками планування та впровадження ефективних уроків з використанням методів активного навчання та розвитку критичного мислення учнів. Вони також допоможуть студентам зрозуміти важливість етапів уроку та методів їх реалізації для досягнення позитивних результатів в освітньому процесі початкової школи.

Тема 4. Майстерність ставити запитання.

План

1. Відкриті запитання в технології КМ.
2. Закриті запитання в технології КМ. Механізми постановки відкритих і закритих запитань.

Зміст практичних завдань

1. Проаналізувати різновиди запитань, які можна використовувати в технології критичного мислення, зокрема відкриті та закриті запитання.
2. Скласти перелік відкритих запитань на основі навчального матеріалу з певного предмету для використання на уроках за технологією критичного мислення.
3. Підготувати набір закритих запитань для перевірки розуміння навчального матеріалу та розвитку критичного мислення учнів.
4. Проаналізувати, як відповіді на відкриті та закриті запитання впливають на розвиток критичного мислення та розуміння матеріалу учнями.

Практичні завдання допоможуть студентам освоїти навички майстерної постановки запитань та їх ефективного

використання на уроках з використанням технології критичного мислення.

Заняття спрямоване на розвиток майстерності студентів у постановці запитань, що є важливою складовою технології критичного мислення. Воно сприяє формуванню вмій створювати як відкриті, так і закриті запитання, а також у використанні механізмів постановки запитань для активізації розумової діяльності учнів. Крім того, заняття сприяє розвитку аналітичних здібностей студентів та їх здатності до критичного мислення, що є важливими компетенціями для майбутніх вчителів початкової освіти.

Тема 5. Методи опрацювання текстової інформації.

План

1. Методи створення таблиць.
2. Методи маркування.
3. Методи аналізу та синтезу інформації. Методи порівняння та класифікації інформації.

Зміст практичних завдань

1. *Створення таблиць*
 - Студенти отримують текстову інформацію та завдання для створення таблиці з метою систематизації ключових аспектів тексту. Задача полягає в тому, щоб вони обрали найважливіші категорії та склали таблицю з відповідними даними.
2. *Методи маркування*
 - Студенти отримують текст та інструкції щодо виділення ключових елементів за допомогою маркерів, підкреслень, позначок тощо.
 - Завдання полягає в тому, щоб вони виділили головну інформацію та визначили її важливість.
3. *Аналіз та синтез інформації*

- Студентам дається короткий текст, який вони повинні проаналізувати.
- Після цього їм потрібно сформулювати основні ідеї тексту та зробити висновки.

4. Порівняння та класифікація інформації

- Студенти отримують два тексти на схожу тему або з різних джерел.
- Завдання полягає в порівнянні цих текстів за певними критеріями та їх класифікації за спільними рисами.

Заняття спрямоване на навчання студентів ефективно обробляти текстову інформацію за допомогою різних методів. Вони навчатимуться створювати таблиці для систематизації даних, використовувати методи маркування для виділення ключових аспектів тексту, а також аналізу та синтезу інформації для усвідомлення її суті. Крім того, студенти будуть ознайомлені з методами порівняння та класифікації інформації, що допоможе їм у структуруванні та узагальненні отриманої інформації. Такі навички є важливими для подальшої роботи вчителя початкових класів, оскільки допомагають ефективно адаптувати навчальний матеріал для учнів різного рівня розвитку.

Тема 6. Графічні організатори технології КМ.

План

1. Сутність графічної обробки інформації.
2. Графічні організатори в структурі КМ.

Зміст практичних завдань

1. *Створення графічного організатора:*
 - Студентам надається набір ключових понять або ідей, які вони повинні візуалізувати за допомогою графічного організатора, такого як мапа думок, діаграма Венна, таблиця порівняння тощо.
 - Завдання полягає в створенні графічного зображення, яке ілюструє зв'язки між поняттями та структурує їх.
2. *Аналіз готового графічного організатора:*

- Студентам надається готовий графічний організатор, наприклад, мапа думок або діаграма.
- Завдання полягає в тому, щоб вони проаналізували цей організатор, визначили його структуру, ідентифікували основні поняття та їх взаємозв'язки.

3. Порівняння різних типів графічних організаторів:

- Студентам дається набір ідей або концепцій, які можна представити за допомогою різних типів графічних організаторів.
- Завдання полягає в тому, щоб вони порівняли різні типи організаторів, визначили їх переваги та недоліки, а також вибрали найбільш ефективний для конкретної ситуації.

Ці завдання допоможуть студентам краще зрозуміти сутність графічних організаторів та їх роль у технології критичного мислення.

Заняття спрямоване на навчання студентів використовувати графічні організатори як інструмент для розвитку критичного мислення. Вони навчаться створювати та аналізувати різні типи графічних організаторів, такі як мапи думок, діаграми, скрайбінг, кластер, таблиці порівняння тощо. Це сприятиме їхній здатності структурувати і візуалізувати інформацію, аналізувати складні концепції та встановлювати зв'язки між ними. Заняття також спрямоване на вивчення ролі графічних організаторів у підвищенні продуктивності мислення та розвитку критичного мислення молодших школярів.

Тема 7. Критичне мислення та інфомедійна грамотність.

1. Особливості медіапростору молодшого школяра.
2. Формування позиції «Я – медікористувач», «Я – медіаторець».
3. Шляхи формування медіакомпетентності учнів початкової школи.

Зміст практичних завдань

1. *Аналіз медіапростору молодшого школяра:*

- Вивчення основних платформ та ресурсів, які використовують діти в Інтернеті.
 - Аналіз впливу соціальних мереж, ігор, відеоконтенту на молодшу аудиторію.
2. *Формування позицій «Я – медіакористувач», «Я – медіаторець»:*
- Розбір різних ролей у медіапросторі та їх вплив на формування медіаграмотності.
 - Визначення можливостей та обов'язків медіакористувача та медіаторця для молодших школярів.
3. *Шляхи формування медіакомпетентності учнів початкової школи:*
- Розробка методик та прийомів навчання критичному мисленню в контексті медіапростору.
 - Організація практичних вправ та проєктів для розвитку навичок аналізу та оцінки медійного контенту.

Завдання спрямовані на розвиток критичного мислення учнів початкової школи в контексті їхнього взаємодії з медіапростором, що є важливим аспектом сучасної медійної грамотності.

Заняття спрямоване на формування у студентів усвідомлення ролі та впливу медіа на сучасне суспільство, а також на розвиток навичок критичного мислення та медійної грамотності. Виконання практичних завдань допомагає студентам розібратися в особливостях медіапростору для молодшої школярської аудиторії, формувати свою позицію як медіакористувачів та медіаторців, а також навчатися ефективно аналізувати та оцінювати медійний контент.

Контроль студентів на практичних заняттях не лише є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання, але й гарантує відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти, а також забезпечує своєчасне коригування навчального процесу.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Тематика індивідуальних завдань у формі індивідуальної навчально-дослідної роботи полягає в проведенні самостійного дослідження студентом з певної області знань, що відображається в результаті виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ). Цей вид роботи є важливим етапом у процесі освоєння навчального матеріалу і вимагає від студента активної самостійної роботи та систематизації отриманих знань.

Мета індивідуального навчально-дослідного завдання з курсу «Технологія розвитку критичного мислення молодших школярів» полягає у самостійному вивченні окремих аспектів програмного матеріалу, його систематизації, узагальненні та практичному використанні, що сприяє поглибленню розуміння теми та розвитку навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Тематика індивідуальних завдань

Розкрити сутність та практичне застосування наступних методів критичного мислення:

1. Кластер
2. Асоціативний куш
3. Таблиця ЗХД
4. Кола Вена
5. Методи рефлексії
6. Читання з передбаченням
7. Читання з маркуванням
8. Кубик Блума
9. Шість кольорових капелюхів
10. Виділення опорних слів тексту
11. Т-таблиця
12. Метод Джигсоу
13. Письмо в малюнках
14. Стратегія – доповідач – респондент
15. Стратегія «Порушення послідовності»

16. Метод «Пресс»
17. Стратегія «Взаємні запитання».
18. Сенкан.
19. Дерево припущень.
20. Кошик ідей.
21. Лист по колу.

Індивідуально-дослідні завдання можуть виконувати студенти у кого загальна кількість балів за два модулі дорівнює або не менша за 50. Навчально-дослідна робота включає відповіді на теоретичне питання та виконання практичного завдання.

Теоретичне питання передбачає логічне викладення основних положень, детальний аналіз точок зору різних авторів на конкретне питання, а також формулювання власних висновків та узагальнень. Це потребує використання як основної навчальної, так і додаткової літератури, а також аналізу періодичних видань.

Практичне завдання вимагає від студента застосування теоретичних знань у практичній діяльності, зокрема в нестандартних ситуаціях. При оцінюванні практичної частини роботи буде враховуватися вміння студента творчо мислити, орієнтуватися у складних соціальних ситуаціях та розуміння педагогічної сутності соціальних явищ, презентація завдання.

Оформлення ІНДЗ може бути у вигляді реферату, есе, дайджесту, проекту, таблиці, схеми або плану уроку. Оцінювання теоретичної частини ІНДЗ складає до 10 балів, а практичної – до 20 балів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

З метою поглиблення вивчення курсу «Технологія розвитку критичного мислення молодших школярів» та посилення контролю за засвоєнням знань студентами передбачається самостійна робота над вивченням окремих питань курсу та їх конспектуванням. Студенти складають короткі словники логічних термінів, розв'язують задачі та вправи, а також виконують міні проекти.

Зміст завдань для самостійної роботи

н/п	Тема	Форма здачі
	<i>Змістовий модуль 1. Основи технології критичного мислення (19 год.)</i>	
1	<u>Тема 1.</u> Технологія розвитку критичного мислення. Сутність та зміст	- Порівняльна таблиця шкіл розвитку критичного мислення, що діють в Україні (Пометун О. та Тягло С). - Сертифікат про прослухання курсу «Розвиток критичного мислення» на платформі «Прометеус».
2	<u>Тема 2.</u> Мислинневі процеси як основа технології КМ. Види мислення. Піраміда Блума.	- Порівняльна таблиця сутності видів мислення. - Створення піраміди мислення на основі сучасного компетентнісного підходу до навчання.
	<i>Змістовий модуль 2. Методичний інструментарій технології критичного мислення (50 год.)</i>	

3	<u>Тема 3.</u> Структура та зміст уроку за технології КМ	Розробка уроків з різних предметів та для різних класів за технології критичного мислення.
4	<u>Тема 4.</u> Майстерність ставити запитання	Розробка методичного портфолію.
5	<u>Тема 5.</u> Методи опрацювання текстової інформації	Розробка методичного портфолію.
6	<u>Тема 6.</u> Графічні організатори технології КМ	Розробка методичного портфолію.
7	Тема 7. Критичне мислення та інфомедійна грамотність.	Розробка методичного портфолію.

Самостійна робота студентів з курсу «Технологія розвитку критичного мислення молодших школярів» є невід'ємною складовою навчального процесу, спрямованою на глибоке засвоєння теоретичних знань та практичних навичок. Цей етап навчання покликаний розвинути у студентів здатність до самостійного мислення, критичного аналізу інформації, а також вміння організовувати та планувати власну навчальну діяльність.

Основною метою самостійної роботи є формування у студентів комплексного розуміння технологій розвитку критичного мислення у молодших школярів. Вона включає вивчення теоретичних аспектів, методів та підходів, що

використовуються для розвитку критичного мислення, а також практичне застосування цих знань у різних навчальних ситуаціях.

Під час самостійної роботи студенти поглиблюють свої знання через опрацювання рекомендованої літератури, конспектування важливих питань курсу, створення коротких словників логічних термінів, розв'язання задач і вправ, а також виконання тестових завдань. Такий підхід дозволяє студентам не тільки засвоїти необхідну інформацію, але й навчитися застосовувати її на практиці, що є важливим аспектом їхньої майбутньої професійної діяльності.

Завдяки самостійній роботі студенти розвивають навички самостійного дослідження, що сприяє формуванню критичного мислення, необхідного для аналізу та вирішення різноманітних педагогічних задач. Вони вчать самостійно знаходити відповіді на питання, оцінювати різні точки зору, формулювати власні висновки та узагальнення. Ці вміння є ключовими для ефективної роботи вчителя початкової школи, який прагне виховати у своїх учнів здатність до критичного мислення.

Таким чином, самостійна робота з курсу «Технологія розвитку критичного мислення молодших школярів» є важливим елементом підготовки майбутніх педагогів, забезпечуючи їх необхідними знаннями та навичками для розвитку критичного мислення у своїх учнів.

КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ **З ДИСЦИПЛІНИ**

Контроль знань студентів з курсу «Технологія розвитку критичного мислення молодших школярів» є важливою складовою навчального процесу, спрямованою на оцінку рівня засвоєння теоретичних знань і практичних навичок. Він здійснюється за допомогою різних форм і методів, які забезпечують всебічну перевірку і об'єктивну оцінку навчальних досягнень студентів. Основними видами контролю є поточний, рубіжний і підсумковий контроль.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться протягом усього навчального семестру і спрямований на регулярну перевірку підготовки студентів до аудиторних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, що дозволяє своєчасно коригувати навчальний процес і стимулювати навчальну мотивацію студентів. До основних методів поточного контролю належать:

Усне опитування. Викладач ставить студентам питання під час лекцій та семінарів для перевірки розуміння матеріалу.

Письмовий експрес-контроль. Швидкі тестові або письмові завдання на початку або наприкінці заняття для оцінки засвоєння матеріалу.

Колоквіуми. Групові або індивідуальні обговорення ключових питань курсу.

Виступи та презентації. Студенти готують і представляють доповіді на семінарських заняттях.

Демонстраційний майданчик. Студенти демонструють фрагменти уроків з використанням методів розвитку критичного мислення.

Рубіжний (модульний) контроль

Рубіжний контроль проводиться після вивчення логічно завершених частин навчальної програми і має на меті оцінити глибину засвоєння студентами окремих тем або модулів курсу. Він може здійснюватися у таких формах:

Контрольні роботи. Письмові завдання, що охоплюють матеріал окремого модуля або теми.

Тематичне тестування. Тести, що перевіряють знання з конкретних тем.

Розрахункові завдання. Виконання практичних задач, що вимагають застосування теоретичних знань.

Реферати. Письмові роботи, які передбачають глибокий аналіз і самостійне дослідження певних питань.

Проектні роботи. Студенти готують проекти або дослідницькі роботи, що відображають їхнє розуміння курсу і здатність застосовувати отримані знання на практиці.

Підсумковий (семестровий) контроль

Підсумковий контроль проводиться наприкінці навчального семестру і оцінює загальний рівень знань і навичок студентів з усього курсу. З даної дисципліни проводиться у вигляді заліку.

Підсумковий модульний контроль знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу.

Критерії оцінки знань з дисципліни на заліку

1. Тестове завдання (30 тестів оцінюється від 0 до 30 балів, загальна сума множиться на 2= від 0 до 60 балів) .

2. Друге завдання практичного характеру і оцінюється в і д 0 до 20 балів і множиться на коефіцієнт 2=0-40 балів.

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо розроблення, затвердження та перегляду робочих програм навчальних дисциплін (від 27.02.2020р., протокол№7 засідання науково-методичної ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича) можливе перезарахування балів за підсумками самоосвіти (інформальної освіти): для прикладу участі у вебінарах, майстер класах, освітніх курсах - на

платформах Prometheus, EdEra та ін.) з отриманням сертифікату. Бали зараховуються за відповідну тему дисципліни.

Контроль знань студентів з курсу «Технологія розвитку критичного мислення молодших школярів» забезпечує систематичну перевірку рівня підготовки, сприяє розвитку самостійності та відповідальності у студентів, а також дозволяє викладачам оперативно реагувати на труднощі, що виникають в освітньому процесі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. К. : Академвидав, 2004. 352 с.
2. Запитання на уроці: Навіщо? До кого? Як і про що?: Метод. посібник для вчителів загальноосвітніх шкіл / О. Пометун. Київ, 2019. 96с.
3. Корінько Л.М. Роль критичного мислення у формуванні учнівських компетенцій. Харків. : Вид. група «Основа», 2010. 95 с.
4. Навчаємо мислити критично: посібник для вчителів / автори-укладачі О.І. Пометун, І.М. Сущенко. Д.:Ліра, 2016. 144с.
5. Основи критичного мислення: методичний посібник для вчителів/ автори О.І. Пометун, І.М. Сущенко. Д.:Ліра, 2016. 156с.
6. Путівник з розвитку критичного мислення в учнів початкової школи: методичний посібник для вчителів / автори-укладачі: О.І.Пометун, І.М. Сущенко. Київ, 2018. 96с.
7. Савчин, М. В. Загальна психологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Академвидав, 2011.464 с.
8. Технології розвитку критичного мислення учнів / Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макінстер Д.; Наук. ред., передм. О. І. Пометун. К.: Вид_во «Плеяди», 2006. 220 с.
9. Тягло О.В. Критичне мислення:[навч. посібник]. Харків: Основа, 2008.187 с.
10. Терно С. Критичне мислення – сучасний вимір суспільствознавчої освіти. Запоріжжя: Просвіта, 2009. 268 с
11. Фрейре П. Формування критичної свідомості. ; [з англ. пер. О.Дем'янчук]. К. : Юніверс, 2003. 176 с.
<https://www.litmir.me/br/?b=429435&p=1>

Допоміжна література

1. Варій М.Й. Загальна психологія: Навч. посібник / Для студ. психол. і педагог. спеціальностей. Львів: Край, 2005.1546 с.
2. Загальна психологія : Підручн. для студ. вищ. навч. закладів / За заг. ред. акад. С.Д. Максименка. К.: Форум, 2000.373 с.
3. Starkey L. Critical thinking skills success. NY: LearningExpress,LLC., 2004. 169 p.
4. Critical Thinking. [Электронный ресурс]. Режим доступу: <http://www.criticalthinking.org/pages/defining-critical-thinking/76>
5. Critical Thinking: A Statement of Expert Consensus for Purposes of Educational Assessment and Instruction. Executive Summary // Dr. Peter A. Facione (Dean of the College of Arts and Sciences, Santa Clara University). – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://evolkov.net/critic.think/basics/delphi.report.html>
6. Ennis R. H. Critical Thinking Assessment / R. H. Ennis / Fasko D. Critical Thinking and Reasoning: Current Research, Theory, and Practice. Hampton Press, 2003.
7. Starkey L. Critical thinking skills success. NY: LearningExpress,LLC., 2004. 169 p.
8. Посттест критичного мислення.: сайт. – URL: <http://evolkov.net/critic.think/tests/posttest.01.html>
9. Претест критичного мислення.: сайт. – URL: <http://evolkov.net/critic.think/tests/pretest.01.quest.html>
10. Тест оцінки критичного мислення для 9-ти класників: <http://psyhoinfo.ru/obrabotka-i-interpretaciya-0>
11. Тест-опитувальних критичного мислення для 9-ти класників <http://psyhoinfo.ru/test-oprosnik-kriticheskogo-myshleniya-km-0>
12. Тест-есе Энниса-Вієра для оцінювання и навчання критичного мислення. : сайт. — URL: <http://evolkov.net/critic.think/tests/Ennis-Weir.critic.think.essay.test.html>
12. Сайт – criticalthinking.org
13. Сайт. – game.uchoose.info/
14. Сайт–<http://psydilab.univer.kharkov.ua/index.php/ru/diagnostika/testirovani>

e-onlajn Лабораторія психодіагностики кафедри прикладної психології факультету психології Харківського національного університету імені В.Каразіна.

15. Кристина Шевчук. Проблемне навчання як засіб формування стійких навичок здорового способу життя: розвиток критичного мислення на уроках «Основи здоров'я» // Учитель початкової школи, 2018, №11, С.20-24.

https://upsh.com.ua/files/2018-11/UPSh_2018-11_p20.pdf

16. Шевчук К.Д. Педагогічні умови формування розвитку критичного мислення молодших школярів як основної акцентуації Нової української школи. Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя : проблеми і орієнтири : колективна монографія / за заг. ред. М.Г.Іванчук. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2020. С. 257-272.

Кристина Шевчук

**Технологія розвитку критичного
мислення молодших школярів:**

Методичні рекомендації